

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÐ

Från Riksdagsförvaltningen
2021-05-03
Besvaras senast
2021-05-12 kl. 12.00

Till socialminister Lena Hallengren (S)

2020/21:2734 IVO:s bristande tillsyn inom tvångsvården

Chefsjustitieombudsmannen inledde 2019 en granskning för att titta närmare på hur tillsynsmyndigheten, Inspektionen för vård och omsorg (IVO), följer upp vården i enlighet med de psykiatriska tvångsvårdslagarna. Chefsjustitieombudsmannen har också granskat hur IVO följer upp vårdgivarnas användande av tvångsåtgärder och vården av patienter som hålls avskilda under en längre tid. Tillsynsmyndighetens hantering av anmälningar enligt lex Maria och säkerhetsregistret, där IVO ska registrera uppgifter om verksamheter som bedriver psykiatrisk tvångsvård, är likaså något som har granskats.

Enligt vad som framkommer av granskningen har IVO inte en samlad kunskap om i vilken omfattning tvångsåtgärder används av vårdgivarna. Den utförda granskningen har likaså kunnat påvisa att IVO inte heller använt sig av de verktyg som myndigheten har fått av lagstiftaren för att kunna skaffa sig den nödvändiga kunskapen.

IVO:s regionala tillsynsavdelningar har haft olika rutiner för att hantera anmälningar enligt lex Maria. Vissa avdelningar har begärt att vårdgivare ska lämna in anmälan och utredning vid samma tillfälle, vilket i sin tur inneburit att det i vissa fall har tagit över ett år efter att den aktuella händelsen inträffat innan anmälan har inkommit till myndigheten. Enligt chefsjustitieombudsmannen är detta inte förenligt med intentionerna i lagstiftningen. Syftet med anmälningsskyldigheten enligt lex Maria är att tillsynsmyndigheten ska få vetskap om förekomsten av händelser som har medfört eller hade kunnat resultera i allvarliga vårdskador i hälso- och sjukvården. Därför är det också väldigt angeläget att IVO snabbt får ta del av information om aktuella händelser.

Myndighetens avsaknad av en enhetlig policy för tillsyn av patienter som hålls avskilda under lång tid, i vissa fall under flera år, är också en mycket allvarlig brist. Avskiljning är en ingripande åtgärd som förutsätter ett uttryckligt lagstöd och som behöver innefatta seriösa kontrollåtgärder. Beslut om avskiljande kan inte heller överklagas, och patienterna garanteras inte någon ny medicinsk bedömning. Chefsjustitieombudsmannen påpekar att det därmed finns brister gällande regelverket, och en framställan till regeringen om översyn av lagstiftningen bereds.

Med anledning av ovanstående vill jag fråga socialminister Lena Hallengren:

Avser ministern att återkomma med förslag på åtgärder för att komma till rätta med de allvarliga brister som framkommit när det gäller IVO:s bristande tillsyn inom tvångsvården?

.....

Clara Aranda (SD)

Överlämnas enligt uppdrag

Johan Welanders